

Lo Somaten

DIARI REGIONALISTA Y D' AVISOS Y NOTICIAS

Reus Diumenge 9 de Janer de 1898

Núm. 3.445

Any XIII

PREUS DE SUSCRIPCIÓ

Reus, un mes, 3'50
 a provincies trimestre, 10'00
 Extranjer y Ultramar, 12'00
 Anuals, a preus convencionals.

Administració y Redacció

PLASSA DE LA CONSTITUCIÓ, (PORXOS)

PUNTS DE SUSCRIPCIÓ

En la Administració d' aquest diari y en les principals llibreries d' aquesta ciutat y de fora.
 En Barcelona, litografia Mallofré, carrer Junquera, 6.
 No s' retornan los originals encara que no s' publicuin.

Farmacia Serra

Arrabal Santa Anna, número 80, prop à la

La que paga més contribució de la provincia

FARMACIA OBERTA TOTA LA NIT

plassa de Catalunya

MALALTÍAS DELS ULLS

L'oculista de Tarragona, **D. J. MIRO** accedint gustós a las peticions de sos numerosos lients, estableix en Reus una consulta tots los dilluns y dimepres de 2 a 5 de la tarde. Consulta: Arrabal Santa Anna, número 1, pis primer, cantonada al carrer Montserols.
 Los demés dias en son gabinet de TARRAGONA, de 10 a 12 del matí y de 3 a 5 de la tarde.

ACADEMIA DE TALL

per a Senyoras y Senyoretas
 baix la advocació de Nostra Senyora del Carme

SRTAS. ANDREU Germanas

Carrer de la Mar, 30-2.-Reus.

Las Directoras d' aquesta Academia tenen lo gust de participar a las familias que desde 12 de Janer del corrent any, queda de nou obert lo curs de TALL, CONECCIO y MONTURA de tota classe de prendas de vestir, tant en roba blanca com de color, ab l' esmero y polcritut que tenen acreditats.
 Ensenyansa perfecta y rápida y al' alcans de las inteligencias mes limitadas, gracias a lo senzilles de nostre sistema.

Tos Desapareix rapidament usant lo Tos XEROP SERRA Tos

No conté opi ni morfina, per lo que pot administrarse als noys sens cap perill. Vegis lo prospecte.

Tos FARMACIA SERRA. Oberta tota la nit. Tos

CREMA LACTEA ROMEU

Reproductora de la llet

aprobada per la M.ltre. Academia Médich Farmacéutica de Barcelona.

Eficament recomenada per a augmentar la llet a las Mares de familia, en quants casos s' hagi retirat per disgust, fluxetat, etc. Ab son ús, tota mare pot criar a sos fills durant lo temps de la lactancia.

Diposit: Farmacia de A. SERRA, Arrabal de Sta. Anna, 80

REUS

SE TROBAN EN VENTA

1. Una casa situada en aquesta ciutat carrer Santa Anna número nou, composta de baixos sb tenenda, entressuelo y tres pisos, per preu de 16.700 ptas.
 2. Altre casa lindant ab la anterior, situada en aquesta ciutat, en lo mateix carrer de Santa Anna, cantonada a la de Martí Napolità, (e) del Canis, en

lo qual te l' número hù, de baixos, entressuelo y dos pisos, per preu de 18.400 ptas.
 3. Altre casa, situada en aquesta ciutat, carrer Martí Napolità, (a) del Canis, número tres, que s' compon de planta baixa en abont existeix una calmaria de premsa d' oli, y dos pisos de moderna construcció, per preu de 14.600 ptas.
 Per més detalls, D. Raimunda Cavallé, esposa de D. Joseph Menteny ó son Procurador D. Pau Borràs.

Lo Cirurgiá Dentista DOCTOR JORDAN

participa a sos numerosos clients y al públich en general haver trasladat son Gabinet Odontològich a la mateixa Plassa de Prim, 2, principal, al costat del Gran Café de Paris (casa Suqué).
 Consulta gratis per a los pobres que acreditin serho.

SECCIÓ DOCTRINAL Lo poble de La Figuera

No es la primera vegada, ni será la derrera segurament, que ens ocupem d' aquest poble, puig en las circumstancias especials de malestar, de miseria y de esclavitut que está atravesant nostra terra, es l' únic poble que ha trobat un medí práctic de viure independent de tota la bruticia política administrativa que ens ve de Madrid, que cau sobre los pobles d' una manera implacable y esclaparadora, com caigué l' foch del cel sobre la ciutat biblica en paga o castich, de sos pecats. Los nostres pobles, que ayxís se s' esclaparà ab las plagas de la centralisació, han comés també l' horrible peccat de donarse a las mans dels vividors polítics, tan de l' unalcasto com del altre, que encara no sabem quina es la mes dolenta, de tant que hom son totas, creyent ab la mes santa ignocencia que ella, ó l' partit a quin perteneixian, ls hoí phavian de portar de felicitat ab la práctica de sas doctrinas liberals ó conservadoras, ó ab las esperansas de proximas revolucions y dalt a baixos que may acababan de venir; mes avuy, desenganyats ya d' uns y altres, han arribat al col del sach, a la miseria general y a la falta absoluta de confiança en los homes y ls partits, y en lo desespero buscan en va un punt per a sortir d' aqueixa terrible desgracia en que estant enfangats y que ells mateixos sb la mes santa ignocencia ajudaren a enfangarse.

Lo poble de La Figuera, perteneixent a la nostra provincia, poble insignificant, que ni en lo mapa general de Espanya figura, ha trobat aquest punt de sortida y s' decideix a regenerarse ab heroica fermesa. Lo guberna, s' ha dit institució poderosa, horrible monstre que en los moments actuals se traga la sanch y la riquesa de tot l' Estat, se dirigeix a aqueix poble humil é insignificant, reclamantli son tribut, y aqueix poble te l' valor de negerli, perquè aqueix poble, com tants altres, ya no pot fer mes sacrificis per qui no n' ha fet cap per ell. Y el poble de La Figuera en massa se nega a obedir las ordres del guberna no constituhint Ajuntament. Efectivament, apesar de totes las ordres gubernatives, aquell poble insignificant se nega a votar als que haurian de ser sos representants devant del guberna, y ni un sol veht se presta a investirse ab aqueix carrec, perquè coneix l' estat de la seva població y ven que no li seria posible cumplir las bárbaras lleys del guberna, que exigeixen al seu poble uns sacrificis que está impossibilitat de fer, perquè tot lo que tenia ha entregat ya al insaciable guberna. Sols dos concejals quedan ya al Ajuntament del poble de La Figuera,

pero encare aquests dos acabaren de complir son carrech al tenirse de renovar la meylat del Ajuntament al bieni passat, segons prevé la ley. Tot just se poch días lo governador los hi imposá una multa de 125 pesetas per haver deixat d' ingressar algunas cantidades que l' estat reclama al poble, mes ells s' han escusat dient que no perteneixen ya al Ajuntament, y presentant las dimissions per si l' estat los considerava encare representants del poble.

L' actitut noble y enérgica del poble de La Figuera mereix un entusiasta aplauso de tots los catalans, mereix encare mes, mereix ser imitada per todas las poblacions de Catalunya y de todas las regions que gemen dessota l' inaguantable jou de la centralissació, que dessangra y empobreix las poblacions sense pietat. Figueras si el poble de La Figuera n' haurá donat de millons al govern central d' ensá que sofreix la seva tirania. Son termé, avants rich y florent, abocava en tots conceptes á las caixas del estat cada any una pila de mils duros, que l' govern ha anat gastant sense recordarse per res d' aquella petita població. Ni una mala carretera, ni un ferro-carril, ni l' arreglo d' un camí vehinal, ni sisquera l' empedrat d' un carrer deu al govern aquell poble, y en cambi, ell ha entregat á las golas del monstre centralissador tota la riqueza de sos propietaris, tots los estalvis de las casas pobres y todas las gotas de suhor de sos jornaleros. Mes avuy aquell desgraciad poble veu tota la seva riqueza viticola, que es la seva unica riqueza, destruida per la terrible plaga de la filoxera, los propietaris no bullen, los jornaleros no treballan, y gracias als exorbitants y sempre creixents pagos que reclama l' govern, uns y altres han quedat sense un centim, fins al cas de no poguer atendre á moltas imperiosas necessitats de la vida. Mes lo govern, sense pietat com sempre, no vol regoneixe la desesperada situació d' aquell poble, no vol recordarse dels capitals que en va li ha donat, y continua reclamantli sos tributs. Que deu fer un poble en aquest cas? Per lo que fa lo de La Figuera. D' entre ls fills d' aquest poble, cap, pero absolutament cap deu prestarse á fer de butxi del govern. Com un Ajuntament podrá reclamar y en últim cas arrencar á la forsa als seus vehins uns diners que no tenen? Podrá ningú robar al seu germá, al seu parent, al seu amich, lo tros de pa que li queda pera no deixarse morir de gana, pera entregarlo á aqueix monstre de la centralissació que traga cents y mils millons, pera engreixar als seus protegits? No, de cap manera, y al poble de La Figuera ho han comprás aixís y aixís ho practican, apesar de todas las amenassas del govern. La obligació del estat ab aquests pobles miserables no es aquesta. Si volgués correspondre cristianament ab aquell poble noble y desgraciad, hauria de començar en rebreli sas contribucions, fins á un nivell que no li sigués un sacrifici pagarlas; mes encare, las hi hauria de afanquir del tot mentres durés sa afflictiva situació, y als seus vehins arriban á sumirse en la miseria que ja l' amenassa, com á menassa á casi tots los pobles, l' estat, que d' ell ha xupat despiadadament tanta riqueza, hauria de recordarse d' éll en las tristes circunstancias, y retornarli una mínima part de la riqueza que d' éll ha tret, may siga sinó pel piadoso sentiment d' humanitat, pera allargarli la vida. Mes no será, perquè ja sabem tots lo que n' vé y tot lo que n' pot venir de Madrid. Se conta de l' lla-dres que han tingut rasgos de generositat ab las sevas victimas; mes no se n' conta de gobiernos centralissadors que n' hagin tingut ab los pobles que han administrat.

Lo «Fremdenblatt» diu que l' projecte de ley presentat per M. Banffy se proposa allargar per un any més los llanos comerciales y económicos entre l' Austria y la Hungria. Comensant las condicions proposadas per M. Banffy respecte del compromís definitiu, dit periódich afegeix que la Hungria ha manifestat la intenció d' entrar en la via del reglament autónomo en las cuestiones aduaneras, comerciales y financieras. Lo sol medi de conjurarho es que ls ofrouls parlamentaris d' Austria compregan la necessitat de posarse d' acort pera fer possible la convocació del «Reichstath». Pera conseguir aquest últim fi, diu un diari suís que la majoria del Reichstath votá últimament per unanimitat son manifest, formulat per tots los clubs. Se basa en lo projecte de direcció comuna de todas las fraccions, y conté la resolució de defensar solidariament los mateixos principis. Lo manifest en cuestió comprén en substancia los següents punts: «Regoneixement dels drets históric-h-polítichs y autonomía equitativament aplicada dels Reialmes y dels Estats; Igualtat dels drets de todas las nacions del Imperi; Práctica de la religiositat y de la moralitat verda-deras; Tráball útil y de resultats; Millorament económic y social de todas las classes de la població.» Y acaba ab aquestas paraulas: «Si, d' una part, la adhesió de nombrosos representants dels paissos alpestrs alemanys demostra la iaanitat del carrech fet á la majoria d' haver volgut conculcar los drets de la població alemana, los partits components la majoria demanan d' altra part á la oposició que aprecihi, sense perjudicis y ab equitat, los drets nacionals de las altres rasses.» «La majoria s' dol de que sos esforços pera evitar los perjudicis d' una crisis nacional no hagin donat resultat, no haventse pogut arreglar constitucionalment la cuestió del compromís. Deplora també que sa extrema condescendencia en la cuestió de las llenguas, aixís com també en certas cuestiones de forma referents á recents deliberacions, no hagi tingut la sort de portar lo restabliment d' una situació parlamentaria normal, sent d' un modo especial los graves atachs inferits al parlamentarisme, la incertitut de las relaciones entre Austria y Hungria y ls entrebanchs ocasionats als trávalls urgents pera l' ordre social y económic, y repudia tota responsabilitat per rahó d' aqueix trist estat de cosas, encare que no abandona la esperansa de resoldre felisment las presents dificultats.» «Quin exemple de verdader patriotisme y de dignitat nos están donant los representants de la nacionalitat del imperi de Francisco Joseph, per medi d' aqueix document tan digne y tan mesurat!» «Qué lluny estém encare d' uns y altres! No obstant, pera acostárnoshi tant com se paga, es perque retrayém en aquestas notas de mera informació lo que passa per tot arreu.»

Notas regionalistas de per tot arreu

AUSTRIA-HUNGRIA
Los quefes dels grupos alemanys de la oposició han fíresolt, en una conferencia comú, encàrregar á la delegació composta dels diputats Stuerkh y Gonkl, la entrevista ab Mr. Gäutsch pera ferli coneeixer la resposta dels partits alemanys á las proposicions fetas en vista d' una conferencia sobre las ordenansas relatives á las llenguas. Segons lo «Fremdenblatt», la contestació conté una negativa.
Los socialistas cristians han resolt obrar solidariament ab los alemanys de Bohemia, més aquestos últims idearán sufrir las consecuencias que podrán resultar d' aquestas conveniencias, assumint la responsabilitat davant del poble alemany.
Lo Club jove tcheque ha resolt declarar que las proposicions del govern referents á las ordenansas sobre llenguas son discutibles, tot sostenint lo principi de la igualtat de las dues nacionalitats y de la unitat del país.

Lo «Fremdenblatt» diu que l' projecte de ley presentat per M. Banffy se proposa allargar per un any més los llanos comerciales y económicos entre l' Austria y la Hungria. Comensant las condicions proposadas per M. Banffy respecte del compromís definitiu, dit periódich afegeix que la Hungria ha manifestat la intenció d' entrar en la via del reglament autónomo en las cuestiones aduaneras, comerciales y financieras. Lo sol medi de conjurarho es que ls ofrouls parlamentaris d' Austria compregan la necessitat de posarse d' acort pera fer possible la convocació del «Reichstath». Pera conseguir aquest últim fi, diu un diari suís que la majoria del Reichstath votá últimament per unanimitat son manifest, formulat per tots los clubs. Se basa en lo projecte de direcció comuna de todas las fraccions, y conté la resolució de defensar solidariament los mateixos principis. Lo manifest en cuestió comprén en substancia los següents punts: «Regoneixement dels drets históric-polítichs y autonomía equitativament aplicada dels Reialmes y dels Estats; Igualtat dels drets de todas las nacions del Imperi; Práctica de la religiositat y de la moralitat verda-deras; Tráball útil y de resultats; Millorament económic y social de todas las classes de la població.» Y acaba ab aquestas paraulas: «Si, d' una part, la adhesió de nombrosos representants dels paissos alpestrs alemanys demostra la iaanitat del carrech fet á la majoria d' haver volgut conculcar los drets de la població alemana, los partits components la majoria demanan d' altra part á la oposició que aprecihi, sense perjudicis y ab equitat, los drets nacionals de las altres rasses.» «La majoria s' dol de que sos esforços pera evitar los perjudicis d' una crisis nacional no hagin donat resultat, no haventse pogut arreglar constitucionalment la cuestió del compromís. Deplora també que sa extrema condescendencia en la cuestió de las llenguas, aixís com també en certas cuestiones de forma referents á recents deliberacions, no hagi tingut la sort de portar lo restabliment d' una situació parlamentaria normal, sent d' un modo especial los graves atachs inferits al parlamentarisme, la incertitut de las relaciones entre Austria y Hungria y ls entrebanchs ocasionats als trávalls urgents pera l' ordre social y económic, y repudia tota responsabilitat per rahó d' aqueix trist estat de cosas, encare que no abandona la esperansa de resoldre felisment las presents dificultats.» «Quin exemple de verdader patriotisme y de dignitat nos están donant los representants de la nacionalitat del imperi de Francisco Joseph, per medi d' aqueix document tan digne y tan mesurat!» «Qué lluny estém encare d' uns y altres! No obstant, pera acostárnoshi tant com se paga, es perque retrayém en aquestas notas de mera informació lo que passa per tot arreu.»

RUMANIA
La Cambra de diputats de Budapest ha adoptat da rramet un projecte de ley sobre la magyarisació dels noms eslaus, romans y alemanys de las diferentes localitats no magyars de la Hungria, malgrat les protestas formuladas contra aquest projecte pels rumans, eslovachs, serbis y saxons.
La política d' unificació á tota costa continúa essent un dels fins del govern magyar. Per sort los pobles oprimits vetllan y l' hora de la justicia no s' farà esperar. Res ho demostra millor que aqueix afany y la pressa que s' dona l' govern húngar pera acabar d' un cop ab las energias autonómicas dels pobles no magyars. A la exageració unitarista del Estat opressor responen las reivindicacions dels súbdits oprimits. Per tot arreu es lo mateix.

A VIENA
Ha tingut lloch á Viena un congrés d' alemanys. En ell hi prengueren part 6.000 individus d' aquella nacionalitat, havent sigut dita reunió una imponent manifestació del germanisme á Austria.
Natural es que ls tudeschs procurin saber quants son, y ab quinas forsas comptan en la capital del imperi austriach.
Ab tot, cal tenir present que ls alemanys han establert un exioma que, segons ells, no admet contradicció, aixó es: «Per tot arreu ahont se parli la llengua alemana se deu entendre l' imperi d' Alemania.» Semblant pretensió ha posat en guarda als súbdits no alemanys de Francisco-Joseph, y no fa molt que ls diaris de Praga, al donar compte del nomenament de Mr. Gäutsch, en substitució de Bedeni, en lo ministeri, digueren que si l' nou ministre com á bon alemany pretengués derogar las ordenansas sobre paritat de las llenguas tcheque y alemana, lo poble tcheque s' alzaría

com un sol home pera privarho. Que s' tinga present, que si á Bohemia hi han 2.100.000 alemanys, hi han 3.645.000 tcheques que no s' deixarán imposar per aquells, y que si fins avuy la llengua de la minoria ha prevalsout, d' are en avant no deu ser aixís, y en la Administració, en los Tribunals y en las Escoles, á Bohemia ha de ser cooficial la llengua del país. No es rahó l' que una injusticia hagi existit llorch temps pera que dega mantenirse indefinidament. Lo sentit comú y la Constitució del Estat ho abonan aixís, y ls tcheques sostindrán sos drets encare que siganent á la revolució.

CRACOVIA

Los tcheques, á Cracovia, fraternisaren la poch días ab los polonesos y llurs quefes organisaren nombrosos meetings en los quals se pronunciaren molts discursos celebrant lo demá falguer que espera al esclavisme en l' imperi d' Austria.

CROACIA

La dieta de Croacia ha sigut teatro darrerament d' escenas tumultuosas. Lo quefe superior de «Comitat», comte Zichy, després d' una escena violenta ha enviat sos padrins al Diputat Dr. Potocolsk.
Los alemanys pangermanistas de la fracció capitanejada per Scheenerer, segons «Le Temps», celebraren fa poch un meeting á Sophiensaal, haventse decorat lo local ab gran profusió de las flors preferidas pel vell emperador Guillém. Mr. Wolf pronunciá un discurs molt germanófil, essent aclamat pels assistents, quins saludaren al orador ab lo cant de la «Wacht am Rhein», y ab «Hoch» á Bismarck. Mr. Wolf exortá á sos amichs pera que travallessin á fi de constituhir un gran partit popular alemany á l' Austria.

P. C. Y G.

com un sol home pera privarho. Que s' tinga present, que si á Bohemia hi han 2.100.000 alemanys, hi han 3.645.000 tcheques que no s' deixarán imposar per aquells, y que si fins avuy la llengua de la minoria ha prevalsout, d' are en avant no deu ser aixís, y en la Administració, en los Tribunals y en las Escoles, á Bohemia ha de ser cooficial la llengua del país. No es rahó l' que una injusticia hagi existit llorch temps pera que dega mantenirse indefinidament. Lo sentit comú y la Constitució del Estat ho abonan aixís, y ls tcheques sostindrán sos drets encare que siganent á la revolució.

CRACOVIA

Los tcheques, á Cracovia, fraternisaren la poch días ab los polonesos y llurs quefes organisaren nombrosos meetings en los quals se pronunciaren molts discursos celebrant lo demá falguer que espera al esclavisme en l' imperi d' Austria.

CROACIA

La dieta de Croacia ha sigut teatro darrerament d' escenas tumultuosas. Lo quefe superior de «Comitat», comte Zichy, després d' una escena violenta ha enviat sos padrins al Diputat Dr. Potocolsk.
Los alemanys pangermanistas de la fracció capitanejada per Scheenerer, segons «Le Temps», celebraren fa poch un meeting á Sophiensaal, haventse decorat lo local ab gran profusió de las flors preferidas pel vell emperador Guillém. Mr. Wolf pronunciá un discurs molt germanófil, essent aclamat pels assistents, quins saludaren al orador ab lo cant de la «Wacht am Rhein», y ab «Hoch» á Bismarck. Mr. Wolf exortá á sos amichs pera que travallessin á fi de constituhir un gran partit popular alemany á l' Austria.

P. C. Y G.

CRÓNICA

OBSERVACIONES METEOROLÓGICAS del día 8 de Janer de 1898

FACILITADAS PER D. RAMON GISPERT

HORAS d' observació	BARÓMETRE aneroide	GRADU en 24 h. mitat	PLUJA en 24 horas	AYGUA evap. en 24 h.	ESTAT del cel	OBSER. particular
9 m.	753	100	24'	10	Plujos	
3 h.	750	108				

HORAS d' observació	TEMPERATURAS			VENTS direcció	NUVOLS	
	Maxima	Minim.	Term. tipo		classe	can
9 m.	Sol. 30.00	15.00	17.50	NE.	Cun Nin	10/3
3 h.	Sombra 15	15	15			

Tenim la satisfacció de anunciar á nostres lectors, que ha entrat á formar part de la Redacció de Lo Somatent, l' il·lustrat escriptor regionalista D. Isidro Llevat, qui ja desde algun temps venia afavorintnos ab sos notables treballs.
Creym que nostres lectors veurán ab gust la entrada del nou company en nostre diari.

En atent B. L. M. P. acreditat dentista y amich particular nostre D. Joseph Jordán, nos participa haver trasladat son Gabinet Odontològic en lo pis principal de la casa número 2 de la plassa de Prim.

Agrahim la atenció y procurarém correspondre á la invitació que ns fa, pera parlarne ab la extensió que requereix.

S' ha encarregat de la direcció de nostre apreciat colega local «Eco del Centro de Lectura» nostre estimat company en la premsa D. Angel M. Sancho, per haver passat á ocupar la presidencia d' aquella important societat instructiva nostre no menos bon amich, lo Director del Institut de segona Ensenyansa d' aquesta ciutat D. Eugeni Mata, qui tenia á son càrrech la direcció del mentat colega.

Nostra felicitació á tots dos.

Ahir nit quedá exposat en l' aparador de la botiga «El Capricho» del carrer de Monterols, un cuadro pintat al oli obra del jove artista d' aquesta ciutat Eugeni Fornells.

Dit cuadro es una bonica marins copiada del natural en las vehinas platjas de Salou, y resulta d' una factura bastant notable, especialment per son cel, que apesar de figurar l' hora del crepuscle, difícil de pintar fins pels mateixos mes mestres, en l' obra del jove pintor está molt ben sentit y executat, donantli tot l' aspecte de la realitat, ab sos núvols rogenchs y cendrosos entre los quals se infiltran los raigs del sol ponent.

Rebi nostre aplauso lo jove Fornells, y endevant sempre en sa carrera.

Crònica teatral

Benefici de la Sra. Martí de Moragas

Lo celebrà aquesta dama d'envejables dots artístiques, en la funció que tingué lloch ans d'ahir en nostre coliseu de la plassa de Prim.

La concurrència que hi assistí fou mes que regular; pero per los efectos del benefici, si es veritat que es lo dia mes indicat pera que 'l públich testimonihí a l'artista l'admiració y simpatia que per ella senti, podém considerar lo teatre plé de gom a gom.

Lo malaguanyat y may prou plore escritor catalá en Joseph Ixart, en una de sas autorizadas revistas teatrales, deya: «los artistas entre altres molts tenen la dot envejable, de despertar ab sa sola presencia, quantas vegades tornan al teatre de sos triomfs, tota los recorts íntims de una societat, sos goigs, sas preocupacions, sas ilusions d'altres épocas. Veure de nou á una artista predilecta després d'alguns anys d'ausencia, equival sempre á rejuvenirse com si sa veu resuscitá d'un colp tot un passat que dorm ó s'extingeix en un recó de la memoria». Y efectivament, en lo teatre Fortuny, dels antichs amichs y admiradors de la beneficiada á qui anava dedicada la funció, ni un ni faltava, exepció feta dels que per parentorias ocupacions se vegeren privats d'assistirhi.

«Miss Helyet» fou l'obra posada en primer lloch en escens quin paper de *Circuncisión* interpretá maravillosament la Sra. Martí de Moragas fent gala de totas sas dots artísticas y posan de reileu que las accions y 'ls moviments molts vegadas supleixen á la paraula per tenir aquells una expressió mes apropiada en la escena. En lo tercer y darrer acte de l'obra, y en la escena en que s' despedeix de *Leon Bravo* estigué inimitable, com mes bé no podia desitjarse y 'l públich que ho entengué aixís, al fer *mutis*, esclatá en entusiasmas aplausos que obligaren á la Sra. Martí de Moragas á sortir á rebre al palco escenich lo premi á sa ben acabada labor.

Seguidament de «Miss Helyet», la Sra. Martí cantá ab molts gracia, donant á sa veu la entonació que la música francesa requereix uns *couplets* francesos que s' vegé obligada á repetir, per la gracia en que 'ls interpretá y com los pigaments de mans seguien al terminar los segons *Couplets*, la beneficiada nos cantá una *cansó flamenca*, andalusa, ab lo sentiment y expressió propias de tota filla que ha vist la llum en la terra dels toreros, intercalant als cantabils un *recitat* que entassiasmá á tot lo públich per la sal y gracia ab que 'l digué.

Si s'allargan las cansons, jo crech que 'l temperament mes fret, s'hauria contagiá per l'escalf dels mes impresionistas y d'aquells altres que senten per son cos la *sangrecita torera*, y qui sab ahont hauriam anat á parar.

En lo moment de descans entre 'ls *couplets* y la *cansó*, foren presentat al palco escenich per quatre coristas, los regalos ab que 'ls admiradors de la Sra. Martí de Moragas l'obsequiaren, consistents en dos hermoses toyas de flors, una capsa de mocadors de fina tela per butzaca, una capsa de mocadors de seda, un preciós vano, essent també obsequiada per l'empresa y altres particulars.

Per clore de festa se posá en escena «La Banda de Trompetas».

Nostra felicitació á la Sra. Martí de Moragas, esperant que en una altre companyia la veurém per nostre teatre, pera alenar los recorts que ab aquesta nos ha fet reveuri de sos bons temps.

Coincidint la publicació d'aquesta ressenya ab la despedida de la companyia, que tindrà lloch avuy, ab gust nos fem ressó del prech que la Sra. Martí de Moragas nos feu pera que la despedim de nostres benvolguts companys en la premsa local, á qui agraeix la deferencia y elogis que ab ella han tingut, dels seus amichs antichs y del públich reusench.

Del benefici celebrat per las germanas Lloisa y Mercé Perez Cabrero, que fou molt lluhit, ne parlarém en lo próxim número.

F. C. E.

SECCIÓ OFICIAL

Associació Catalanista

La Junta Directiva en virtut de lo que disposa l'articulat dels Estatuts convoca á reunió general á tots los socios, lo próxim diumenge, dia 9, á las cinch de la

Ha arribat á nosaltres la noticia d'haverse rebut á Montblanch y pobles del partit, per correo y en cartas sencillas, unes fulles anónimas y clandestinas en las que s'infama y calumnia al zelós Registrador de la propietat del mateix D. Claudi de Boet y Bós.

Sabém que aquest, lo presentada devant lo Jutjat denunció criminal en averiguació dels responsables d'aquell «libelo», pera que á son dia onigui sobre ells lo pes de la ley; mes en l'entretant, el condemnar com ho han fet un sens número de personas de Montblanch y sa comarca, lo procedir dels autors de dit anónim, devém á la vegada aplaudir la conducta del Sr. Registrador, á qui enviém lo testimoni de nostra consideració, desitjant de vers que al amparo de la justicia, vegi coronats per l'èxit sos propòsits de que sian castigats ab severitat cuants, encuberts ab l'anónim, posin en dubte la rectitut, justicia é inteligencia de tot funcionari que com lo Sr. Boet, sia tan zelós y pulcre en lo cumpliment dels debers que li están encomanats.

La firme del «libelo» es baix lo pseudónim de L. Cantaláero.

La Llibreria «L'Avenç», de Barcelona, dels senyors Massó, Casas y Elias, acaba de publicar un artístich *Catàleg* número 2 de las obras ventureras que te á la venda. Ditas obras son bastent numerosas y n'hi algunes de raras y de mérit per sa antiguetat, orja per son valor artístich ó literari. Los preus que hi van consignats son regularment molt baixos.

Cuants personas desitjin adquirir alguna de ditas obras, poden dirigir se á la llibreria «La Regional», del carrer de Jesús de nostra ciutat.

Devém fer constar ab gust, que en dit *catàleg*, no s'hi veu més castellá que 'l títul d'algunas obras, puig las observacions y notas está redactat en francés, veyentahi també avisos en catalá é inglés.

Es una gran satisfacció lo veure que podém prescindir perfectament de lo que fins are haviam tingut per indispensable.

També ahir per no ser menos que 'l dia que 'l prescedí disfrutarem en aquesta ciutat d'un temps humit, ayguent á intervals un xim-xim d'aygua, y forts rui-zats que assahonaren mes y mes la frescor de la terra de nostre camp fent un gran bé als sembrats que comensan ja á sortir per aquest temps.

L'aygua d'aquest temps fa igualment un gran bé als olivers, puig ja diu l'adagi antich, que, «pluja de Janer empreny l'oliver».

A la galanteria del nostre ilustrat company en la premsa, lo Director de la revista *Lo Guirnalda* y *La Bordadora*, devém l'haver rebut tres números de bas tant temps á aquesta part, d'aquella ilustrada revista, per mes que segons noticias se nos enviava ab tota regularitat.

Com lo ocupar nos dels utilis dibuixos que ilustran á aquesta publicació resultaría per l'atrasat fora de lloch, no deixarem pera 'l dia que rebém lo número próxim.

Enviém si las gracias al Sr. Brugarolas, Director de la mentada revista, per la fina atenció que ha tingut ab nosaltres.

Ab gust hem vist que ha tornat á visitarnos nostre apreciable colega *La Opinión* de Tarragona, qui ignorém per quinas causas feya temps, que no rebiam sa visita.

Ha visitat nostra redacció lo periódich «La Patria» que acaba de veurer la llum á Barcelona.

Ve á defensar los ideals regionalistas y per més que está escrit en castellá, la redacció al explicar son programa fa constar que pensan en lo cor de catalans, com qui són.

Celebrarém que aixís se confirmi y al donarli nostre *Deu vos guardi*, li retorném lo carinyós saludo que á la premsa professional dirigeix, desitjantli pocas ensopegadas ab lo Fiscal d'Imprempta, puig escrivint en castellá l'entendrà millor, y una llarga y próspera vida, ensemps que li deixém establert lo camvi, en prova de la simpatia que ns mereix.

La Opinión catalana de la Habana al entrar al present any ha obsequiat á sos subscriptors ab un almanach en lo que hi figuran travalls literaris de las millors plomas d'escritors de la nostra terra y castellans.

Lo recaudat ahir per concepte de Consums en la Administració d'aquesta ciutat, puja á la cantitat de pessetas 734'37.

tarde, al objeto de proceder á las elecciones de la mayoría de la Junta que cesan en sus carreos.

Reus 5 de Janer de 1898.—P. A. de la J. D.—Lo Secretari Cassimir Boqué.

Registre civil

del dia 7 de Janer de 1898

Naciments

Josepha Tapiol Vergés, de Domingo y Carme.—Joan Antolin Torres, de Dámaso é Isabel.

Matrimonis

Cap.

Defuncions

Emilia Monné Costa, 4 dias, S. Pere Alt, 70.—Magdalena Canals Fochs, 32 anys, Santa Clara, 5.—Pau Nolla Solé, 52 anys, Plassa S. Narcia, 6.

SECCIÓ RELIGIOSA

Sant d'avuy.—Sant Juliá.

CULTS RELIGIOSOS

Parroquia de Sant Francesch

Avuy á las vuyt del matí tindrà lloch la Comunió general en Ntra. Sra. del Carme y á las quatre de la tarde la funció mensual acostumada ab exposició de S. D. M. y professó per la Iglesia.

Sant de demá.—Sant Nicenor.

ANUNCIS PARTICULARS

ALS HERNIATS

(Trencats)

Constituïheix una gran equivocació la que sofreixen la majoria dels herniats (TRENCAITS) al creure que qual-sevol bragner comprat al etzar lo suficient pera retenir y fins curar las hernias, essent aquest error causa de molts complicacions funestas. Per qui correspongui no s' deuria permetre lo cinisme de certs mercaders d'ofici que ab major descaó s' titulan «ortopedistas» y especialistas en lo tractament de las hernias, sense cap títul que justifiqui sa competencia y no obstant teneu lo «desahogo» d'anunciar en los periódichs la curació radical de dita malaltia, quin mecanisme desconeixen en absolut.

A LAS MARES

Avans de sacrificar á vostres fills ab una vena, bruta, incómoda y perillosa, consulten ab vostre metje, ab seguretats vos dirá que pera la curació de vostres petitois, lo remey mes prompte, segur, net, fácil, cómodo y económic, es lo bragneret de *cauchouc* ab ressort, testimoniando aixís lo número ja important de criaturas curadas per tal medi, durant lo temps de ma permanencia en aquesta ciutat.

Tirants *Omoláticos* pera evitar lo carregament d'espallias.

Faixas hipogástricas pera corregir la obesitat, dilatació y abultament del ventre.

JOSEPH PUJOL

cirurjiá espe ialista en lo tractament de las hernias ab llarchs anys de práctica en la casa de D. Joseph Clausolles de Barcelona. Establiment «La Cruz Roja»

REUS.—PLASSA DE PRIM.—REUS

EN TARRAGONA: Visita tots los dimars de 10 á 4 de la tarde, carrer Conde de Rius (avans Hospital) número 5, primer, 4.

Vinyas Americanas

DE Marcial Ombrás (Propietari)

Avinguda del ferro carril, Figueras, (Girona)

Barbats y estacas en venta, per milions.—Preus reduhits y autenticitat garantissada.—Cinch milions d'estacas, y un milió de barbats.

Diversions públicas

Teatro Fortuny

Companyia d'òpera y sarsuela espanyola

DIRIGIDA PER LO MESTRE

D. FRANCISCO PEREZ CABRERO

Funcions pera avuy.—Tarde: La sarsuela en 3 actes «Los diamantes de la corona» y la sarsueleta «La Viejecita».—A dos cuarts de 4.

Nit: última d'abono.—Las sarsuelas en un acte «Los cocineros», «La Viejecita», «La banda de trompetas» y «El duo de la Africana».

Entrada á localitat 3 reals.—Id. al paradís 2. A dos cuarts de nou en punt.

Imp. de C. Ferrando.—Plassa de la Constitució.

